

Handläggare
Linn Ljunglöf
Telefon: 0850818122

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2021-12-16

Uppdragsbeskrivningar för stadsdelsnämndernas dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till uppdragsbeskrivningar för stadsdelsnämndernas dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem.

Sammanfattning

En kommun kan inte teckna avtal med verksamheter som drivs i egen regi. Stadens krav och förutsättningar regleras istället genom uppdragsbeskrivningar. Äldrenämnden har nu utarbetat förslag på uppdragsbeskrivningar för vård- och omsorgsboende och dagverksamhet.

Förvaltningen ställer sig positiv till uppdragsbeskrivningarna och anser att det övergripande innehållet är betydande och väsentligt för utförande av respektive uppdrag. Förvaltningen har dock ett antal synpunkter, bland annat inom områdena som gäller arbetsledning och kompetens, där också de främsta förändringarna i uppdragsbeskrivningarna återfinns. Bland annat ser förvaltningen ett behov av tydliggörande gällande det ansvar som ska åläggas rollen som arbetsledare inom vård- och omsorgsboenden.

Bakgrund

I ett valfrihetssystem ska krav och förutsättningar för utförarna så långt som möjligt vara desamma oavsett regiform. Privata utförare som ingår i valfrihetssystemen upphandlas enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) medan driftentreprenader upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) där krav och förutsättningar regleras genom avtal. Däremot kan inte en kommun teckna avtal med verksamheter som drivs i egen regi. Stadens krav på och förutsättningar för egna verksamheter regleras istället genom uppdragsbeskrivningar.

Äldrenämnden ansvarar för tre valfrihetsystem – hemtjänst, dagverksamhet och vård- och omsorgsboende. Vid äldrenämndens sammanträde den 16 december 2020 beslutades om reviderade förfrågningsunderlag för upphandling av dagverksamhet samt vård- och omsorgsboende. Utifrån dessa har äldrenämnden sedan utarbetat förslag på uppdragsbeskrivningar för dagverksamhet och vård- och omsorgsboende i egen regi, och överlämnat dem till kommunstyrelsen för behandling i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till samtliga stadsdelsnämnder för yttrande senast den 20 december 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg.

Remissen i sammanfattning

Vård- och omsorgsboende

Uppdragsbeskrivningen är indelad i ett antal övergripande områden:

1. Innehåll
2. Allmän orientering och förutsättningar för uppdraget
3. Krav på utföraren
4. Krav på tjänstens utförande
5. Ersättningar och betalningsrutiner
6. Uppföljningar

De förändringar som föreslås i uppdragsbeskrivningen återfinns framför allt inom kapitel 3.6 Arbetsledning och inom kapitel 4.6.1 Kompetenskrav oavsett anställningsform.

Den förändring som föreslås i kapitel 3.6 Arbetsledning innebär ett utökat krav avseende utsedd och i verksamheten närvarande arbetsledare dygnet runt.

Inom kapitel 4.6.1 Kompetens innebär förändringen en höjning av kompetenskrav för all baspersonal. Utföraren har fram till den 1 januari 2024 på sig att kompetensutveckla befintlig personal så de uppfyller ställda krav.

Dagverksamhet

Uppdragsbeskrivningen är indelad i ett antal övergripande områden:

1. Innehåll
2. Allmän orientering
3. Krav på utföraren och kvalitet
4. Ersättning
5. Uppföljning

De förändringar som föreslås finns framför allt inom kapitel 3.6.1 Kompetens. Den föreslagna förändringen är densamma som för vård- och omsorgsboenden och innebär en höjning av kompetenskrav för all baspersonal.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till uppdragsbeskrivningarna och anser att det övergripande innehållet är betydande och väsentligt för utförande av respektive uppdrag.

Förvaltningen vill dock framföra ett antal synpunkter på nedanstående områden inom respektive uppdragsbeskrivning.

Vård- och omsorgsboende

3.6 Arbetsledning

I uppdragsbeskrivningen står att: *Utföraren ska säkerställa att det i boendet finns arbetsledning dygnet runt. Det ska dygnet runt, årets samtliga dagar, finnas en tydligt utpekad arbetsledare på plats i verksamheten och det ska vara känt för personal, enskilda och närstående vem denne är.*

Förvaltningen anser att krav på särskilt utsedd arbetsledare dygnet runt har betydelse för verksamhetens drift. Utsedda arbetsledare som ansvarar för den operativa driften, så som bemanning och hantering av särskilda händelser, bidrar till en ökad trygghet för både boende och personal.

Förvaltningen ser också betydelsen av att en arbetsledare har befogenheter och särskilt fördelade arbetsmiljöuppgifter kopplat till uppdraget. Förvaltningen ställer sig dock frågande till om arbetsmiljöuppgift i den omfattning som beskrivs i form av ställföreträdare för att utöva arbetsgivarens allmänna arbetsmiljöansvar kan fördelas till en arbetsledare utan formellt personalansvar. *”För den som berörs av fördelningen ska arbetsmiljöarbetet vara en särskild uppgift som ingår som en del i anställningen. Det innebär att den anställde arbetsledaren ansvarar för att utöva arbetsgivarens allmänna arbetsmiljöansvar och är arbetsgivarens ställföreträdare inom sin verksamhet, avdelning, enhet eller motsvarande när denne tjänstgör som arbetsledare.”* (se sidan 12 i uppdragsbeskrivningen). Enligt Arbetsmiljöverket kan arbetsmiljöuppgifter fördelas till medarbetare som har den kompetens och kunskap som krävs för uppgiften¹ men ansvaret för

¹ 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)

arbetsmiljön kan inte delegeras². Förvaltningen anser att ansvara och vara ställföreträdare för att utöva ett allmänt arbetsmiljöansvar i praktiken innebär ett delegerande av ansvar.

Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att alla medarbetare vet vem som är tjänstgörande arbetsledare. Däremot ställer vi oss frågande inför betydelsen av att alla boende och anhöriga ska ha kännedom om detta. Förvaltningen anser att det är alla medarbetares ansvar att föra vidare frågor eller liknande av betydelse till arbetsledare eller ansvarig enhetschef.

4.11 Kontakt med arbetsmarknadsförvaltningen, praktikanter och elever

Att möjliggöra för praktikanter, elever och högskolestuderande inom vård- och omsorgsrelaterade utbildningar anser förvaltningen vara en viktig del i arbetet med personalförsörjning till äldreomsorgen. Även praktikanter och personer med behov av olika sysselsättningsfrämjande insatser ska kunna tas emot inom äldreomsorgen. Förvaltningen vill framhålla att kompetensbaserad rekrytering ska beaktas vid all form av placering och rekrytering eftersom majoriteten av de arbetsuppgifter som utförs inom vård- och omsorgsboenden förutsätter kompetens inom vård och omsorg. Förvaltningen menar därför att krav på rekryteringsförfarandet bör omnämnas i uppdragsbeskrivningen.

Vård- och omsorgsboende och dagverksamhet

4.6.1 Kompetenskrav oavsett anställningsform (vård- och omsorgsboende)

3.6.1 Kompetens (dagverksamhet)

Förvaltningen välkomnar ett höjt kompetenskrav för baspersonal inom äldreomsorgen. Förvaltningen vill likväl lyfta en del utmaningar kopplade till de höjda kompetenskraven. Genom Äldreomsorgslyftet och språkhöjande satsningar finns i nuläget möjligheter för medarbetare att utbilda eller vidareutbilda sig på arbetstid. Trots detta finns utmaningar både när det gäller att motivera medarbetare att söka till utbildningarna och sedan även genomföra hela utbildningen. Det finns också utmaningar för medarbetare att uppnå godkänt inom utbildningarna där ofta språkkompetens blir en utvecklingsbarriär. Förvaltningen ser behov av ett stadsövergripande förhållningssätt och vägledning när medarbetare inte klarar av att uppnå ställda krav vid kompetensutveckling eller av särskilda skäl inte genomför

kompetenshöjande insatser. Det kan till exempel handla om en nära förestående pension.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör

Jonas Wilhelmsson
Avdelningschef

Bilaga

Äldrenämndens förslag till uppdragsbeskrivning för stadsdelsnämndernas dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2021-11-23
Jonas Wilhelmsson, Avdelningschef	2021-11-23